

ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ФАКУЛЬТЕТ № 2

КАФЕДРА ДЕРЖАВНО ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН ТА
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ ТА ЗДОРОВИЙ
СПОСІБ ЖИТТЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Галузь знань 81 «Право»
Спеціальність 081 «Право»
Спеціалізація
Освітній рівень другий бакалаврський
Освітньо-професійна програма Право
Шифр за ОПП: ОК 6

Мова навчання: українська

Кривий Ріг
2024 рік

Розробник:

КРАСНОЩОК Андрій, доцент кафедри

державно-правових дисциплін та безпеки життєдіяльності, к.і.н., доцент

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри державно-правових дисциплін та безпеки життєдіяльності факультету №2 ДонДУВС

Протокол №1 від «05» вересня 2024 року

Т.в.о. завідувача кафедри

Руслан МИХАЙЛОВ

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Право»

Гарант ОПП

05 вересня 2024 року

Катерина НЕСТЕРЕНКО

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Статус навчальної дисципліни:		
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Рік підготовки:	1-й	
Семестр:	1-й	
Кількість кредитів ЄКТС / годин	4/ 120	
Модулів:	1	
Змістових модулів:	2	
Лекції:	20	
Семінарські:	20	
Практичні:	-	
Самостійна робота:	80	
Індивідуальні завдання (курсова робота):	не передбачено	
Підсумковий семестровий контроль:	залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 100%

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні здатності творчо мислити, вирішувати складні проблеми інноваційного характеру й приймати продуктивні рішення у сфері цивільного захисту (ЦЗ), з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності, а також досягнень науково-технічного прогресу, а також формуванні у майбутніх фахівців умінь та компетенції для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у юридичній сфері діяльності.

Завдання

- вміння визначити коло своїх обов'язків за напрямом професійної діяльності з урахуванням завдань з ЦЗ;
- знання методів та інструментарію моніторингу НС, побудови моделей (сценаріїв) їх розвитку та оцінки їх соціально-економічних наслідків;
- здатність приймати рішення з питань ЦЗ в межах своїх повноважень;
- засвоєння студентами новітніх теорій, методів і технологій з прогнозування НС, побудови моделей їхнього розвитку, визначення рівня ризику;
- обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення НС, захисту персоналу, населення, матеріальних та культурних цінностей в умовах НС, локалізації та ліквідації їхніх наслідків;
- вивчення дисципліни передбачає забезпечення гарантії збереження здоров'я та працездатності працівників юридичної сфери діяльності через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

Міждисциплінарні зв'язки: безпека життєдіяльності та охорона праці, цивільне право, філософія, основи економічної теорії, психологія, тактико-спеціальна-підготовка, трудове право.

3. Результати навчання за дисципліною

Результати навчання дисципліни	Програмні результати навчання				
	ПРН 3	ПРН 7	ПРН 9	ПРН 17	
знати поняття та класифікацію надзвичайних ситуацій;	+				
знати порядок розробки і впровадження превентивних та оперативних (аварійних) заходів цивільного захисту;		+			
вміти застосовувати сучасні методи дослідження й аналізу ризиків, загроз і небезпек при виконанні службових завдань; вміти обґрунтовувати та розробляти безпечні алгоритми дій працівників юридичної сфери діяльності при виконанні службових завдань;	+				
вміти брати участь у проведенні розслідування нещасних випадків, аварій та професійних захворювань;	+				
вміти організовувати діяльність працівників юридичної сфери діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці;			+		
вміти управляти діями щодо запобігання виникненню нещасних випадків, професійних захворювань та аварій в установах;				+	
вміти розробляти та проводити заходи щодо усунення причин нещасних випадків.		+			
вміти надавати допомогу та консультації працівникам з практичних питань безпеки праці.					

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	с/з	с.р.		л	с/з	с.р.
Тема № 1. Цивільний захист населення України в умовах надзвичайних ситуацій мирного і воєнного характеру	8	2	2	4				
Тема № 2. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій	8	2	2	4				
Тема № 3. Запобігання надзвичайним ситуаціям	8	2	2	4				
Тема № 4. Реагування на надзвичайні ситуації та ліквідація їх наслідків	8	2	2	4				
Тема № 5. Ризик як кількісна оцінка небезпек.	6		2	4				
Тема № 6. Природні загрози та характер їхніх прояв і дії на людей, рослин, тварин та об'єкти економіки	8	2	2	4				
Тема № 7. Техногенні небезпеки та їхні наслідки	6		2	4				
Тема № 8. Небезпеки соціального характеру та їх вплив на життєдіяльність людини.	8	2	2	4				
Тема № 9. Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій.	8	2	2	4				
Тема № 10. Правові та організаційні питання охорони праці	9	2	2	5				
Тема № 11. Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці	5			5				
Тема № 12. Організація охорони праці в установах.	9	2	2	5				

Тема № 13. Профілактика травматизму та професійних захворювань	7		2	5				
Тема № 14. Основи фізіології та гігієни праці	7		2	5				
Тема № 15. Основи безпеки праці.	8	2	2	4				
Усього годин	120	20	30	70				

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема № 1. Цивільний захист населення України в умовах надзвичайних ситуацій мирного і воєнного характеру

Надзвичайні ситуації – якими б несподіваними й трагічними вони не були – вимагають вивчення й вироблення напрямів і засобів, які допомагали б їх запобіганню, а якщо все-таки вони виникнуть, то якомога швидше й ефективніше реагувати на них.

Є серйозні підстави думати, що масштабність впливу аварій і катастроф на соціальні, економічні, політичні й інші процеси сучасного суспільства і їх драматизм уже перевищили той рівень, що дозволяв ставитися до них як до локальних збоїв у розміреному функціонуванні державних і суспільних структур. Ситуація, що склалася, змушує говорити про радикальні зміни у захисті населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.

Оскільки захист населення і територій від надзвичайних ситуацій безпосередньо стосується фундаментальних прав і конституційних свобод людини, у його основі повинен бути закон. Всі державні органи, громадські організації, підприємства й установи, а також громадяни зобов'язані дотримуватися законів. Усі підзаконні акти, зокрема укази Президента й урядові постанови, а також акти місцевих органів виконавчої влади й посадових осіб, можуть прийматися тільки згідно із законом, що унеможливить факти суб'єктивізму, породжуваного відомчими інтересами, для послаблення, ігнорування чинних нормативних актів.

Тема № 2. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій

Системи захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру як складова системи забезпечення національної безпеки становить собою систему загальнодержавних заходів, які реалізуються центральними і місцевими органами виконавчої влади підпорядкованими їм силами та засобами.

Кожна людина (громадянин) має право на захист свого життя і здоров'я від наслідків аварій, катастроф, пожеж, стихійного лиха та на вимогу гарантій забезпечення реалізації права від всіх рівнів виконавчої влади.

Держава як гарант цього права створює систему цивільного захисту, яка має своєю метою захист населення від небезпечних наслідків аварій і катастроф техногенного, екологічного, природного та воєнного характеру.

І кожна людина (громадянин) у випадку аварії, катастрофи стихійного лиха повинна вміти (в межах своїх можливостей та знань) захистити себе, свою сім'ю від негативних наслідків і надати посильну допомогу потерпілим.

Тема № 3. Запобігання надзвичайним ситуаціям

Запобігання виникненню НС техногенного та природного характеру – підготовка і реалізація комплексу правових, соціально-економічних, політичних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних та інших заходів, спрямованих на регулювання техногенної та природної безпеки, проведення оцінки рівнів ризику, завчасне реагування на загрозу виникнення НС техногенного та природного характеру на основі даних моніторингу, експертизи, досліджень та прогнозів щодо можливого перебігу подій з метою недопущення їх переростання у НС техногенного та природного характеру або пом'якшення її можливих наслідків.

Робота щодо запобігання виникненню НС має пріоритет у порівнянні з іншими видами робіт із протидії НС, тому що соціально-економічні результати превентивних дій у більшості випадків є найбільш важливими і ефективними для громадян, суспільства і в цілому держави, ніж їх ліквідація.

Запобіжні заходи ефективні при наявності достовірних прогнозів, доцільності й обсягу робіт. Організація роботи по запобіганню виникнень НС у масштабах країни здійснюється в рамках “Концепції захисту населення і територій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій”.

Тема № 4. Реагування на надзвичайні ситуації та ліквідація їх наслідків

Реагування на надзвичайні ситуації та ліквідація їх наслідків – це скоординовані дії суб'єктів забезпечення цивільного захисту, що здійснюються відповідно до планів реагування на надзвичайні ситуації, уточнених в умовах конкретного виду та рівня надзвичайної ситуації, і полягають в організації робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, припинення дії або впливу небезпечних факторів, викликаних нею, рятування населення і майна, локалізації зони надзвичайної ситуації, а також ліквідації або мінімізації її наслідків, які становлять загрозу життю або здоров'ю населення, заподіяння шкоди території, навколишньому природному середовищу або майну

Швидке, оперативне і, головне, ефективне реагування на НС техногенного, природного та іншого характеру неможливе без тісної взаємодії і координації зусиль всіх органів і структур виконавчої влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, перш за все взаємодії Національної поліції з підрозділами ДСНС.

Тема № 5. Ризик як кількісна оцінка небезпек.

Проблема безпеки людини і всього суспільства в сучасних умовах набула особливої гостроти й актуальності. Учені давно почали турбуватися про небажані та негативні наслідки антропогенного впливу на природу й навколишнє середовище. Футурологи різних країн світу розробляли різноманітні моделі майбутнього збалансування розвитку людського суспільства з навколишнім середовищем в умовах величезних техногенних навантажень на біосферу.

Тема № 6. Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, рослин, тварин та об'єкти економіки.

У наш час людина здатна полетіти на Місяць, ми багато знаємо про інші планети, але сили природи нашої власної планети все ще нами не підкорені. В наш цивілізований, технічно розвинений час людство залишається залежним від природних явищ, які досить часто мають катастрофічний характер. Виверження вулканів, землетруси, посухи, селеві потоки, снігові лавини, повені спричиняють загибель багатьох тисяч людей, завдають величезних матеріальних збитків.

За оцінками експертів, щорічні збитки внаслідок стихійних лих у світі становлять 30 млрд. доларів.

Найбільші збитки з усіх стихійних лих спричиняють повені, у тому числі викликані цунами (40%), на другому місці — тропічні циклони (20%), на третьому і четвертому місцях (по 15%) — землетруси та посухи. Найбільше людських смертей спричиняють урагани та землетруси.

Стихійні лиха — це природні явища, які мають надзвичайний характер та призводять до порушення нормальної діяльності населення, загибелі людей, руйнування і нищення матеріальних цінностей.

Тема № 7. Техногенні небезпеки та їхні наслідки.

Справжня техносфера з'явилась в епоху промислової революції. Виникли процеси, не властиві біосфері: отримання металів та інших елементів, виробництво енергії на атомних електростанціях, синтез невідомих досі органічних речовин. Потужним електричним процесом є спалювання.

У зв'язку з використанням все більших енергетичних потужностей люди змушені концентрувати енергію на невеликих ділянках, причому найчастіше в межах міст та інших населених пунктів. Йде просторова концентрація синтетичних хімічних сполук (їх кількість досягла 400 тисяч), більша частина котрих отруйна. Внаслідок цього різко зросло забруднення навколишнього середовища, нищення лісів, з пустошення, все більше людей гине внаслідок аварій на виробництві і транспорті.

Тема № 8. Небезпеки соціального характеру та їх вплив на життєдіяльність людини.

Соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики. Соціальні та психологічні фактори ризику. Поведінкові реакції населення у НС.

Соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики. Соціально-політичні конфлікти. Види тероризму, його уражаючі фактори. Технологічний тероризм. Антитерористичні критерії оцінки уразливості та підвищення стійкості роботи об'єктів підвищеної небезпеки.

Сучасні інформаційні технології та їх вплив на людину. Гігієнічне нормування впливу шкідливих чинників на організм людини. Вплив інформаційного чинника на здоров'я людини та безпеку суспільства. Соціальні фактори, що впливають на життя та здоров'я людини. Фактори, що підвищують індивідуальну імовірність наразитись на небезпеку.

Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки. Види поведінки людини та її психічна діяльність. Психоемоційні напруження. Види напруження. Психологічні фактори ризику.

Тема № 9. Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій.

Реагування на надзвичайні ситуації та ліквідація їх наслідків – це скоординовані дії суб'єктів забезпечення цивільного захисту, що здійснюються відповідно до планів реагування на надзвичайні ситуації, уточнених в умовах конкретного виду та рівня надзвичайної ситуації, і полягають в організації робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, припинення дії або впливу небезпечних факторів, викликаних нею, рятування населення і майна, локалізації зони надзвичайної ситуації, а також ліквідації або мінімізації її наслідків, які становлять загрозу життю або здоров'ю населення, заподіяння шкоди території, навколишньому природному середовищу або майну

Швидке, оперативне і, головне, ефективне реагування на НС техногенного, природного та іншого характеру неможливе без тісної взаємодії і координації зусиль всіх органів і структур виконавчої влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, перш за все взаємодії ОВС з підрозділами ЄДСЦЗ.

Тема 10. Правові та організаційні питання охорони праці.

Законодавча та нормативна база про охорону праці. Державні нормативно-правові акти з охорони праці. Державна політика в галузі охорони праці. Гарантії прав на охорону праці. Охорона праці жінок. Охорона праці неповнолітніх. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності. Загальні положення. Відшкодування шкоди, заподіяної застрахованому ушкодженням його здоров'я. Тимчасова втрата працездатності. Стійка втрата працездатності.

Право на страхові виплати у разі смерті потерпілого Управління фондом соціального страхування від нещасного випадку, страхові експерти з охорони праці.

Тема 11. Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.

Система державного управління охороною праці в Україні. Компетенція та повноваження органів державного управління охороною праці. Національна рада з питань безпечної життєдіяльності населення.

Органи державного нагляду за охороною праці, їхні основні повноваження і права.

Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці.

Тема 12. Організація охорони праці в установах.

Служба охорони праці в установах. Статус і підпорядкованість. Основні завдання, функції служби охорони праці. Структура і чисельність служб охорони праці. Права і обов'язки працівників служби охорони праці.

Громадський контроль за станом охорони праці в організації. Комісія з питань охорони праці. Регулювання питань охорони праці у колективному договорі.

Атестація робочих місць за умовами праці. Мета, основні завдання та зміст атестації. Організація робіт та порядок проведення атестації робочих місць та охорони праці. Кольори, знаки безпеки та сигнальна розмітка. Стимулювання охорони праці.

Тема 13. Профілактика травматизму та професійних захворювань.

Травми, професійні захворювання, нещасні випадки службового характеру. Інциденти та невідповідності. Мета та завдання профілактики нещасних випадків професійних захворювань і отруєнь. Основні причини травм та професійних захворювань. Розподіл травм за ступенем тяжкості. Основні заходи із запобігання травматизму та професійним захворюванням.

Тема 14. Основи фізіології та гігієни праці.

Гігієнічна класифікація умов праці. Забруднення повітря виробничих приміщень. Вплив шкідливих речовин на організм людини. Нормування шкідливих речовин. Захист від шкідливої дії речовин на виробництві. Вентиляція виробничих приміщень. Призначення та класифікація систем вентиляції. Визначення повітрообміну в приміщенні. Природна та

механічна вентиляція приміщень. Загальні санітарно-гігієнічні вимоги до розміщення підприємств, до виробничих і допоміжних приміщень. Основні принципи проектування генерального плану підприємств. Основні вимоги до виробничих та допоміжних об'єктів. Вібрація. Шум, ультразвук, інфразвук. Загальні положення. Дія шуму на організм людини. Класифікація джерел шуму та методи захисту людини від шуму. Нормування шуму. Інфразвук. Ультразвук. Іонізуюче випромінювання.

Тема 15. Основи безпеки праці.

Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання й процесів. Безпека технологічного процесу. Вимоги безпеки щодо організації робочих місць. Безпека при експлуатації систем під тиском. Посудини, що працюють під тиском. Правила безпеки при експлуатації парових котлів. Правила безпеки при експлуатації компресорних та холодильних установок. Правила безпеки при експлуатації балонів. Правила безпеки при експлуатації газового господарства.

5. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

7.2. Оцінювання якості знань та видів контролю

7.2.1. Поточне оцінювання знань Здобувачів на денній та заочній формах здобуття вищої освіти в Університеті здійснюється за 4-бальною системою, де 5 балів відповідає оцінці «відмінно», 4 бали відповідає оцінці «добре», 3 бали відповідає оцінці «задовільно», 0 балів відповідає оцінці «незадовільно».

7.2.2. Підсумкове/семестрове оцінювання знань Здобувачів за результатами вивчення освітніх компонент на денній та заочній формах здобуття вищої освіти в Університеті здійснюється за 100-бальною уніфікованою системою, яка поширюється на всі навчальні дисципліни незалежно від обсягу та тривалості викладання. Розподіл балів за формами організації освітнього процесу наведений в таблиці (див. Таблицю 1).

Таблиця 1. Розподіл балів за формами організації освітнього процесу.

Денна форма	Заочна форма
Аудиторна робота – 40 балів	Аудиторна робота – 20 балів
Самостійна робота – 20 балів	Самостійна робота – 40 балів
Залік/екзамен – 40 балів	Залік/екзамен – 40 балів
Усього за навчальну дисципліну – 100 балів	Усього за навчальну дисципліну – 100 балів

7.2.3. Для денної форми навчання поточна успішність (кількість балів) Здобувачів за аудиторну роботу (на семінарських та практичних заняттях) визначається за такою формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр за аудиторну роботу}} * 8 =$$

поточна успішність (кількість балів) Здобувачів за аудиторну роботу (на семінарських та практичних заняттях), для яких оцінювання результатів навчання здійснюється за контрольними нормативами, визначається за такою формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість нормативів за семестр за аудиторну роботу}} * 8 =$$

Коефіцієнт максимально можливого балу за аудиторну роботу, який для денної форми навчання складає 8, визначається шляхом ділення максимального балу за аудиторну роботу на максимально можливу оцінку (40/5=8).

Розподіл 20 балів за самостійну роботу визначається рішенням кафедри з урахуванням змісту запропонованих у методичних рекомендаціях завдань на її виконання.

7.2.4. Для заочної форми навчання поточна успішність (кількість балів) Здобувачів за аудиторну роботу (на семінарських та практичних заняттях) визначається за такою формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр за аудиторну роботу}} * 4 =$$

поточна успішність (кількість балів) Здобувачів за аудиторну роботу (на семінарських та практичних заняттях), для яких оцінювання результатів навчання здійснюється за контрольними нормативами, визначається за такою формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр за аудиторну роботу}} * 4 =$$

кількість нормативів за семестр за аудиторну
роботу

Коефіцієнт максимально можливого балу за аудиторну роботу, який для заочної форми навчання складає 4, визначається шляхом ділення максимального балу за аудиторну роботу на максимально можливу оцінку ($20/5=4$).

Розподіл 40 балів за самостійну роботу визначається рішенням кафедри з урахуванням змісту запропонованих у методичних рекомендаціях завдань на її виконання.

7.2.5. Підсумковий контроль – залік чи екзамен складається Здобувачами в обов'язковому порядку.

– 36-40 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, надав/надала повну, вичерпну відповідь на поставлене запитання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти (або правильно відповів/відповіла на 90-100% тестових завдань). Максимальна кількість балів може бути знижена, якщо під час відповіді здобувач/здобувачка вищої освіти не зробив/зробила посилання на чинні нормативно-правові акти чи допустив/допустила незначні помилки.

– 28-35 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, надав/надала відповідь на питання але допустив/допустила помилки, що впливають на загальний висновок (або правильно відповів/відповіла на 70-89% тестових завдань);

– 20-27 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу чи допускає значні помилки, які приводять до викривлення інформації (або правильно відповів/відповіла на 50-69% тестових завдань);

– 0-19 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти не може виконати завдання, не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання або робить принципові помилки, які викривлюють усе рішення (або правильно відповів/відповіла менше ніж на 50% тестових завдань).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю

			помилки.
82–89	Добре	B	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками.
75–81		C	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок.
67–74	Задовільно	D	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків.
60–66		E	Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям.
35–59	Незадовільно	FX	Кредит не зараховано. Студенту надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки
1-34		F	Кредит не зараховано. Студент повинен повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни (модуля).

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Безпека життєдіяльності та охорона праці: навчальний посібник для здобувачів юридичної освіти: навчальний посібник / А.В. Краснощок та ін. Кривий Ріг, 2020. 137с.

2. Грибан В.Г. Охорона праці та особиста безпека працівників правоохоронної діяльності України: Підручник / Грибан В.Г., Фоменко А.Є., Казначеев Д.Г. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 366 с.

3. Безпека життєдіяльності. 2-ге видання: підручник / О.І. Запорожець та ін. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 448с.

4. Безпека життєдіяльності: навчальний посібник / С.О. Ковжого та ін. Харків: Право, 2014. 304с.

5. Безпека життєдіяльності / за ред. Желібо Є.П. Навчальний посібник. 8-е вид. К.: Каравела, 2018. 344 с

6. Безпека життєдіяльності та цивільний захист: підручник для студентів спеціальностей з природничих, соціально-гуманітарних наук та інформаційно-комунікаційних технологій / Левченко О. Г., Землянська О. В., Праховнік Н. А., Зацарний В. В. КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: Каравела, 2021. 268 с.

7. Безпека життєдіяльності та цивільний захист: Додатки до підручника / Левченко О. Г., Землянська О. В., Праховнік Н. А., Зацарний В. В. КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: Каравела, 2021. 312 с.

8. Забезпечення охорони праці та особистої безпеки в Національній поліції: навчальний посібник (за заг. ред. Заслуженого працівника народної освіти України Грибана В.Г., Заслуженого юриста України Глуховері В.А.) Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 194 с.

9. Козяр Я.І., Бедрій Я.І., Станіславчук О.В. Основи охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту населення: навч. посіб. Київ: Кондор, 2015. 458с.

10. Охорона праці в галузі / Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Білий Р.М. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 322с.

Додаткові

1. Безпека життєдіяльності та охорона праці (Практичний курс): навчальний посібник. П.С. Атаманчук та ін. Кам'янець-Подільський: "Думка", 2010. 152 с.

2. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с.

3. Охорона праці та особиста безпека працівників органів внутрішніх справ: навчальний посібник / С.М. Бадьора та ін. Київ : Національна академія внутрішніх справ, 2015. 296с.

4. Охорона праці в галузі юриспруденції: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Пилипенко П.Д. та ін. Київ: Ін Юре, 2014. 272с.

5. Охорона праці в органах внутрішніх справ: підручник / В.Г. Грибан та ін. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 336 с.

6. Особиста безпека: навч.-практ. посіб./ В.О. Криволапчук та ін. Київ: ВПЦ МВС України, 2010. 169 с.

7. Н.В. Кулалаєва, В.О. Михайлюк, Б.Д. Халмурадов. Ручні та пересувні засоби пожежогасіння: основні типи, будова та безпечне використання: навчальний посібник. Київ, 2011. 189 с.

Нормативно-правові акти

1. Закон України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 року №580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 08.08.2023)

2. Закон України «Про охорону праці» із змінами. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 21. ст. 133.

3. Кодекс Цивільного захисту України. *Відомості Верховної Ради України*, 2013, № 34-35, ст. 458.

4. Наказ МВС України №70 від 01 лютого 2016 р. «Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю». URL: <https://police.kiev.ua/statti/208-instruktsiji-iz-zakhodiv-bezpeki-pri-povodzhenni-zi-zbroeyu> (дата звернення: 08.08.2023)

5. Наказ МВС України №281 від 16 березня 2007 р. «Про заходи щодо зміцнення дисципліни і законності в органах внутрішніх справ та попередження надзвичайних подій, пов'язаних із загибеллю й травмуванням особового складу». URL:<http://umdpl.info/police-experts.info/orders/nakaz-mvs-vid-16-03-2007-81-pro-zahody-schodo-zmitsnennya-dystsypyny-i->

[zakonnosti-v-orhanah-vnutrishnih-sprav-ta-poperedzhennya-nadzvychnyh-podij-pov-yazanyh-iz-zahybellyu-j-travmuvan/](#) (дата звернення: 08.08.2023)

6. Про Державну службу з питань праці: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2015 № 1021. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/408/2011>

Інформаційні ресурси

1. ІТС «МІА: Освіта»: <https://mia.dli.donetsk.ua/>
2. Дистанційний курс з навчальної дисципліни «Цивільний захист та здоровий спосіб життя в сучасних умовах» <https://osvita.dnuvs.ukr.education/md/course/view.php?id=555>